

**Висновки за
результатами
юридичного аналізу
Інституту
законодавчих ідей щодо
законопроєкту № 12414**

Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із зникненням осіб безвісти за особливих обставин в умовах воєнного стану № 12414 від 16.01.2025

У I читанні було прийнято проєкт, що як за назвою, так і за змістом передбачав благі наміри і лише зміни двох статей (додавались дві норми) – встановлення особливих умов проведення досудового розслідування, які дозволяють оперативно та ефективно реагувати на заяви про зникнення осіб і забезпечити доступ заявників (потерпілих), які є близькими родичами та членами сім'ї зниклої особи, до правових механізмів в умовах воєнного часу.

До II читання підготовлено проєкт, який за назвою спрямований на ті ж самі благі цілі, але за змістом передбачає вже десятки змін до КПК та ЗУ «Про прокуратуру», які не мають нічого спільного зі зниклими особами, та стосуються серйозного (якщо не тотального) посилення влади Генерального прокурора (чи іншими словами – глави держави), ліквідації автономності САП та зменшення незалежності НАБУ:

1. Ліквідація автономності прокурорів САП – вводиться норма про підпорядкованість штатних працівників САП, включно з керівником САП Генеральному прокурору (наразі прокурори САП підпорядковані напряду лише керівнику САП та його заступникам). У свою чергу керівник САП втрачає статус «керівника органу прокуратури».

2. Концентрація виключно в руках Генерального прокурора повноважень доручати провадження, підслідні БЕБ та НАБУ, іншому органу досудового розслідування (наразі це право мають також заступники Генерального прокурора, у т.ч. й заступник, який водночас є керівником САП). Тобто САП позбавляється цього аспекту взаємодії з БЕБ та НАБУ.

3. Запроваджується право Генерального прокурора за визначених підстав (серед них і абстрактні) покласти повноваження керівника САП на іншого прокурора органів прокуратури. З огляду на це також з'являється обов'язок підрозділу детективів, оперативно-технічного підрозділу та підрозділу внутрішнього контролю НАБУ виконувати доручення не керівника САП, а прокурора, визначеного Генеральним прокурором.

4. Детективи НАБУ зможуть розслідувати інші злочини, тобто ті, які суміжні до підслідних їм, лише за згодою Генерального прокурора (зараз – погодженням прокурора САП).

5. Генпрокурор отримує виключне право на власний розсуд без будь-якого обґрунтування вирішувати спір про підслідність у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності НАБУ чи БЕБ (зараз спори в частині підслідності НАБУ вирішує керівник САП або Генпрокурор)

6. Посилення залежності прокурорів нижчого рівня від волі та лояльності прокурорів вищого рівня і Генерального прокурора насамперед – шляхом введення нової підстави для звільнення з посади – непогодження з новою посадою у зв'язку зі зміною структури чи штатної чисельності, реорганізацією чи ліквідацією органу прокуратури (якщо прокурор неугодний – здійснили реорганізацію і вуаля, прокурор вже не прокурор).

7. Запровадження можливості безконкурсного призначення на посаду прокурорів Офісу Генерального прокурора, обласної прокуратури прокурорів нижчого рівня (наразі ж конкурс є обов'язковим і він включає в себе оцінку професійного рівня, досвіду, морально-ділових якостей прокурора та перевірку його готовності до здійснення повноважень в органі прокуратури вищого рівня).